

Un rol plin de conținut, frumos intru-chipat, a fost al lui Bazil Voicu în interpretarea lui Jusfin Handoca. Actorul are pronunția dialectală moldovenească foarte firească, ceea ce ne-a ajutat să-i gustăm savoarea. Și apoi, el a dat acestui personaj tot farmecul bonom, minunata tinerețe a septuagenarului căruia, dacă fizicul nu-i mai ajuta să fie sprinten, mintea, spiritul său neobosit îi dădeau în schimb o vervă contagioasă. Și trebuie s-o spunem că scena a fost în bună măsură dominată de prezența lui. De altfel, meritele acestea trebuie să și le împartă cu Ion Stănescu, care ne-a redat un delicios profesor de armonie, personaj suculent, mai ales pentru situațiile de comedie ale piesei.

Ștefania Donca a jucat în travesti rolul băiețușului de 13—14 ani, Dănuț, conceput de autori ca un copil teribil, prin glasul căruia au intenționat să dea o lecție, să facă morală adulților. Numai că Ștefania Donca a fost tot timpul o actriță care juca în travesti și ne-a părut prea puțin băiețușul de care ar fi fost nevoie și apoi a fost prea timidă când s-ar fi convenit să fie teribilă. Restul personajelor, inconsistente în piesă ca și pe scenă.

*

Regizorul Mișu Fotino a făcut de la bun început greșeala de a distribui — la teatrul din Orașul Stalin — în rolul lui Dănuț, un Dan în toată firea (douăzeci și mai bine de ani), și de aici tot dezechilibrul spectacolului. Raportul dintre personaje, răsturnat și nelogic, i-a creat spectatorului o seamă de probleme insolubile (pe care sintem siguri că nu se va strădui să le dezlege la domiciliu). Ca interpret al rolului lui Bazil Voicu, Mișu Fotino a adus în schimb tot farmecul lui personal,

a fost mucalit și plăcut. Faptul că Bazil al său n-a semănat deloc cu cel al lui Handoca este o vină, sau poate un merit, al piesei, care lasă interpretării posibilități diverse.

Din restul distribuției reținem interpretarea Victoriei Oniceanu (Elena Veleanu) și a Elenei Stescu (Angela Mareș). Cele două actrițe și-au intru-chipat personajele cu multă grijă, intensitate și preocupare de veridic.

Cu toată strădania lui de a părea un băiețuș, E. Mihăilă-Brașoveanu n-a izbutit să fie mai mult decît un tînăr bine făcut, athletic chiar și cam răsfatat. Dar nu-i vina lui.

La un stadiu încă rudimentar, spectacolul de la Orașul Stalin nu mi-a procurat nici un alt motiv demn de înregistrare.

*

Vizionate de noi la scurt interval pe scena acestor teatre (ceea ce prezintă unele dezavantaje în stabilirea valorilor), dintre ambele spectacole, cel al petroșenilor mi s-a părut mai lucrat, mai realizat artistic. Cu scăderile pe care le-am semnalat în decursul cronicii, spectacolul teatrului minerilor se situează totuși la un nivel superior prin preocuparea de conturare a personajelor, prin grija de a evita stridențele și facilitatea la care invită uneori textul.

Teatrul din Orașul Stalin a făcut un spectacol, care, după părerea noastră, nu a fost suficient elaborat ci numai eboșat. Un merit îl constituie în schimb programul de sală al acestui teatru, original și interesant prezentat sub formă de calendar, conținînd un text explicativ, util și clar, în condiții tehnice optime.

M. AL.

Între estradă și teatru de proză

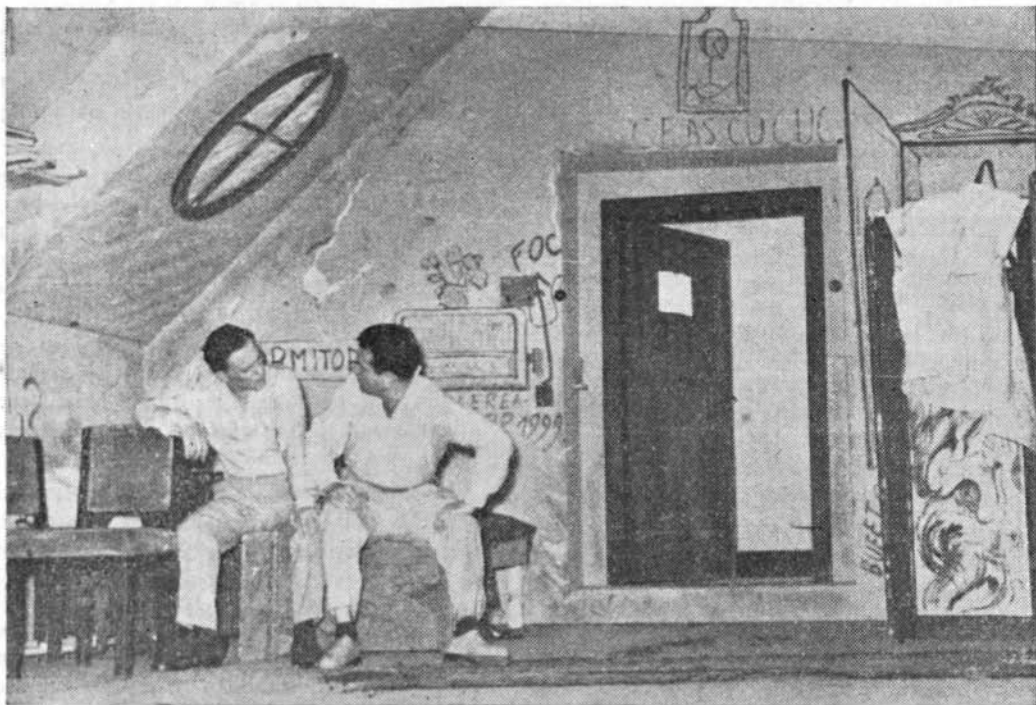
Teatrul „C. Tănase”, Teatrul de Stat Birlad: *Bătețt de la mansardă (Cine pierde... cîștigă)* de Al. Popovici

Cocteau scria undeva că greu e să faci dintr-o glumă un spectacol, invers e mai ușor! Comedia lui Al. Popovici, pornită de la o glumă, elementară ca idee, a dat naștere la două spectacole diferite ca gen și concepție.

Reprezentată pe scena teatrului satiric

„Constantin Tănase”, *Băieții de la mansardă* n-a avut soarta altor spectacole de la estradă, care își trăiesc doar stagiunea de vară, și am regăsit-o sub titlul *Cine pierde... cîștigă*, la deschiderea stagiunii Teatrului de Stat din Birlad.

Fără a aduce o notă de deosebită origi-

Scenă din actul I (Teatrul de Stat — Birlad)

nalitate ca temă, comedia conține calambururi, situații amuzante, personaje marginale pitorești, totul în viziunea ușor caricaturală a unui mediu obsedat de magia banilor și a câștigului ușor. Trei tineri retrași într-o boemă întirziată așteaptă fericirea din partea capriciosului zeu al norocului. În jurul lor apar două fete încrezătoare în idealuri, o mătușă cu pretenții de „high life” și apucături de negustoreasă, funcționari birocratizați, soacre convenționale, „vampe” stereotipe, creind o ambianță nu lipsită de pitoresc. Farsa se declanșează (din neglijență, unul din prieteni omite să cumpere biletul de loterie câștigător) și se amplifică progresiv, pentru a se ancora apoi în tilcul moralizator al fericirii obținute prin muncă. Dacă discuțiile despre viață, muncă și ideal sună fals, retoric, chiar și la simpla lectură, ele sînt din belșug compensate de replici hazlii, prompte și, dacă nu deosebit de subtile, în orice caz, pe gustul marelui public. Autorul a oferit cu abilitate acestei farse suportul unor realități contemporane cotidiene, fără pretenția unui mesaj dramatic major.

Partea deficitară a piesei rezidă în stîngăcia autorului de a-și descurca propriile ițe, încilcitate cu oarecare meșteșug, sau spus mai direct, în ratarea deznodămîntului. Pornită bine, intriga începe să treneze și, în lipsa unei soluții mai fericite, autorul ne aduce un personaj ex-machina, de un „umor negru”, care nu este decît un actor, deghizat într-un simbolic răzbunător ce caută prin exemple practice să-i convingă pe acești juni corupți de deșertăciunea aurului. Seria de „măști” ale acestui personaj, în loc să desăvîrșească comedia, cum era în intenția autorului, o complică inutil, alterindu-i calitatea. De aceea, piesa nu are decît de pierdut, jocul amuzant al replicilor pierzîndu-și treptat, către final, atît vivacitatea cît și substanța. De asemenea, dacă autorul n-ar fi introdus două personaje feminine convenționale, două logodnice care debitează un text banal, ne-ar fi putut demonstra că se poate scrie comedie și fără dragoste, și piesa, credem, n-ar fi avut decît de câștigat din aceasta. Dar, probabil că servitutea față de gustul publicului rămîne o lege implacabilă și în sensul acesta și spectacolele, mai cu seamă cel bucureștean, și-au plătit tributul lor.

E greu să faci o diferență netă în ce privește concepția în care a fost lucrată piesa la Birlad, sau la Teatrul de satiră „Constantin Tănase” din București. În formula de estradă, regizorul N. Frunzetti a imprimat spectacolului respectiva culoare „ușoară”, dindu-i aerul comun al altor spectacole de același gen. Deficiențele piesei au apărut, din această cauză, mai evidente, mărindu-se convenția, îngroșându-se artificialitatea, vulgarizându-se gagurile. Muzica și cupletele au dăunat textului, creind pauze nejustificate într-un spectacol în care ritmul e o condiție primă a reusitei scenice.

Spectacolul bucureștenilor a adus la rampă o distribuție lipsită de omogenitate, un stil și o concepție în care se amestecau tonul teatrului academic cu cel al revistei, jocul actorilor demonstrând cabotinism, la unii, sau falsă ingenuitate, la alții.

Teatrul de Stat din Birlad, cu un colectiv mult mai modest, mai inexperimentat, a realizat un spectacol mai puțin fastuos, mai simplu, căutînd să sublinieze valorile dramatice ale textului, pe care l-a servit cu multă generozitate.

Regia (A. Cerbu) a urmărit să armonizeze distribuția și, în același timp, să trateze textul prin prisma specificului lui lirico-umoristic. Nu se poate vorbi de mari creații în spectacol. Evident, procedînd la o comparație, s-ar putea vorbi, la bucureșteni, de creații individuale, datorate unor actori ca Natașa Alexandra sau Benedict Dabija.

Birlădenii au realizat însă un spectacol echilibrat, au pus accentul pe bunul gust și invocarea unui umor vivace. Regia a lucrat cu atenție și asupra textului, curățîndu-l de anumite vulgarități sau patos neadecvat, persistente în spectacolul de la teatrul satiric „Constantin Tănase”. Tratat într-un ritm alert și cu exigența unui teatru de proză, spectacolul din Birlad ni se pare încheșat, onest. Dintr-o distribuție — după cum spuneam — armonioasă, am remarcat contribuția lui Mircea Cuberschi, care i-a dat personajului Fănică, „trandafir de la Moldova”, multă savoare și plasticitate. Dan Herdan, deși are multă siguranță și dezinvoltură, ni s-a părut totuși înclinat spre folosirea abuzivă a accentelor patetice de melodramă. Olga Dumitrescu a izbutit o creație gîngășă într-un rol abia schițat. O mască suculentă, deși convențională, a realizat Al. Mereuță (portarul Vasile). Scenografia lui Gheorghe Matei a avut o contribuție însemnată la crearea ambianței cerută de text. Decorul, deopotrivă fantezist și stilizat, i-a pus în valoare pe interpreți, creindu-le cadrul de care avea nevoie comicul piesei.

Birlădenii au realizat un spectacol cu multă prospețime, cu stingăciile inerente debuturilor, poate, dar și cu acea candoare proprie unui autor și unui teatru tînăr. La reluarea spectacolului său, Teatrul de satiră „Constantin Tănase” din București ar trebui să țină seamă de modesta dar convingătoare realizare din Birlad.

Mircea IOSIF